

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت ترویج

روش اصلاح اسیدپتِه (پی اچ) خاک در باغ های چای

ویژه مرجان مسئول پهنه های تولیدی

مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی کشور

اسیدیته یا پی‌اچ خاک

به میزان اسیدی یا ترش بودن خاک پی‌اچ می‌گویند. پی‌اچ مناسب خاک برای باغ چای بین ۴/۵ تا ۵/۵ است. خاک باغ‌های چای در اثر مصرف کوداوره و بارندگی‌های فصلی به مرور اسیدی یا ترش می‌شود که باعث کاهش پی‌اچ خاک می‌شوند. این پدیده سبب کاهش عملکرد چای و کاهش کیفیت برگ سبز می‌شود. چنانچه مقدار پی‌اچ خاکی از ۴/۵ کم‌تر باشد آن خاک نیاز به اصلاح پی‌اچ دارد. در زیر تصویر مربوط به باغ چای قبل از آهک‌پاشی آمده است (شکل ۱).

شکل ۱- باغ چای قبل از آهک‌پاشی

انواع اصلاح‌کننده‌های اسیدیته خاک

اصلاح‌کننده‌های اسیدیته خاک متنوع هستند. مهم‌ترین آنها شامل: آهک کشاورزی، دولومیت (شکل ۲)، سرباره کوره بلند ذوب آهن، ضایعات کارخانه سیمان سازی و یا هر ماده قلیایی یا آهکی در دسترس است.

شکل ۲- نمونه اصلاح‌کننده‌های اسیدیته خاک

آهک کشاورزی یکی از رایج‌ترین مواد اصلاح‌کننده است که در ایران بوفور یافت می‌شود. این نوع آهک در مرغداری‌ها نیز استفاده می‌شود و در آب حل نمی‌شود. البته در باغ‌های چای استفاده از دولومیت و یا مخلوطی از این دو بهتر است.

مقدار آهک مورد نیاز

مقدار آهک یا ماده خنثی‌کننده مورد نیاز به نوع خاک و اندازه ذرات آهک بستگی دارد. به طور کلی در باغ‌های

چای کشور می‌توان از جدول راهنمای زیر استفاده کرد.

جدول ۱- راهنمای مقدار آهک موردنیاز در باغ‌های چای

مقدار آهک (تن در هکتار)	اسیدیته (pH)
۱۰	کمتر از ۴
۸	۴ تا ۴/۵
۵	۴/۵ تا ۵
۲	بالتر از ۵

زمان مصرف

بهترین زمان مصرف آهک یا هر ماده اصلاح‌کننده پی‌اچ خاک در باغ‌های چای، در اواخر پاییز و در طول زمستان است. به‌طور کلی زمانی که هرس باغ‌های چای انجام می‌گیرد شرایط برای آهک‌پاشی مناسب است (شکل ۳).

شکل ۳- روش آهک‌پاشی در بین ردیف‌های چای

روش آهک‌پاشی

آهک را در بین ردیف‌های چای به سطح خاک می‌پاشند و سپس با فوکا و یا بیل نسبت به شخم زدن باغ اقدام می‌کنند. پس از آهک‌پاشی عمل شخم ضروری است. بهتر است آهک در زمانی که خاک مرطوب است به خاک اضافه شود (شکل‌های ۴ و ۵).

شکل ۴- شخم زدن چای پس از آهک‌پاشی

شکل ۵- نتیجه آهک‌پاشی و شخم

دفعات آهک پاشی

فاصله بین دو آهک‌پاشی با توجه به آزمایش خاک و تعیین pH خاک به دست می‌آید. این فاصله ممکن است بین دو تا چند سال باشد.

سایر ملاحظات

اطلاع از پی‌اچ خاک ضروری است. همچنین بهتر است ۶ ماه تا یک سال بعد از آهک پاشی پی‌اچ خاک کنترل شود. توصیه می‌شود برای انجام آهک دهی از متخصصان و یا افراد مطلع کمک گرفته شود.

عنوان: روش اصلاح اسیدیتته (پی‌اچ) خاک در باغ‌های چای

نویسنده: احمد شیرین فکر

ویراستار ترویجی: فرانک صحرایی

مدیر داخلی: شیوا پارسانیک

سر ویراستار: وجیهه سادات فاطمی

تهیه شده در: مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی کشور، دفتر شبکه دانش و

رسانه‌های ترویجی

ناشر: نشر آموزش کشاورزی

شمارگان: ۲۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول/۱۳۹۶

قیمت: رایگان

مسئولیت صحت مطالب با نویسنده است.

شماره ثبت در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۵۲۷۵۵ به تاریخ ۹۶/۹/۹۶ است.

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، پلاک ۱ و ۲، معاونت ترویج،

صندوق پستی: ۱۱۱۳-۱۹۳۹۵، تلفکس: ۲۲۴۱۳۹۲۳-۲۱.